

en kwam slechts van tijd tot tijd eens even uit 't nestje om een bladluis te snappen of te gast te gaan in de dichte muggen wolken, die op de zwoele dagen dansten aan den vijverrand. Zwaluwen op staalblauwe vleugels repten zich voort over 't gladde oppervlak en streken door de muggenzwermen; en het tijftjafje trachtte hen na te doen en ook vliegende mugjes te vangen, wat werkelijk heel aardig gelukte. 't Stond dan soms, net als torenvalken en ook muschen wel doen, midden in een wolk, snel de vleugeltjes heen en weer bewegend.

Twee weken reeds had 't broeden geduurd, toen de jongen uitkwamen; ze zaten dicht op elkaar gedrukt tot een hoopje warm vleesch en beentjes, met hier en daar een snaveltje of een pootje. Mooi zagen ze er niet uit met de gele snavelhoeken en kale huid, maar daar schenen de ouders niet om te geven; zij deden alle moeite om ons weg te lokken, door zich gewond te houden en met moeite over den grond voort te fladderen. Doch dit kunstje kenden we reeds lang en we lieten ons niet van de wijs brengen.

Ook de stadsmenschen begonnen te merken, dat de lente gekomen was en 't werd in 't park hoe langer hoe drukker; 's morgens vroeg reeds fietsten ze 't heele park door, zoodat 't voor ons steeds moeilijker werd, ongemerkt naar 't nestje te gaan. Bovendien hadden we voor Hemelvaartsdag en Pinksteren zooveel plannen te maken, dat er voor 't Vondelpark niet veel tijd overbleef. 't Laatst zagen we onze tijftjafjes den 15^{en} Mei. De heele familie, vader, moeder, en vijf bloeien van kinderen, was in 't kleine nestje samen gekropen en slechts door dit aan te raken, konden we de ouders verdrijven, die echter vlak in de buurt bleven en angstig van tak op tak hipten. De jongen zaten reeds aardig in 't dons en sperden wijd hun breede snavel open.

Tien dagen later vonden we 't nestje leeg, de jongen waren uitgevlogen.

H. C. DELSMAN JR.

BLOEIMAAND.

Ruwe vlagen en een abnormaal lage temperatuur hebben de ontwikkeling van het jonge groen tegengehouden tot ver over den gewonen tijd, doch daar geen zwoele Februari-week de knoppen voorbarig deed openbersten, heeft geen enkel blaadje geleden. En nu de voorjaarswarmte zich eindelijk voor goed doet gevoelen, bot alles te gelijk uit, gezond en krachtig, in onbegrijpelijke weelde.

In één nacht is de bruine duindoornhelling groen geworden, het berkenbosch, dat gisteren nog een donkerroode plek vormde in 't diepe dal is nu over-

strooid met lichte loovertjes, en de ruimte tusschen de stekelige struiken en het lenige hout is in een bonte bloemenwei veranderd. Het is alsof die stugge dorens het fijne woud niet mogen raken, zij reiken niet eens tot onder aan de helling, dan komen egantiers, vervolgens thijm en viooltjes, vleugeltjes-bloem en pimpernel en dan vormen aardbeitjes en zenegroen het voorportaal van het schaduwgebied.

Onder de grootste egelantier is een goede rust-plaats. De forsche loten, vingerdik, schieten recht omhoog, meer dan manshoog, buigen dan om en dragen daar een warwerk van fijnere takken vol met jonge forsche frissche spruiten, die een heerlijk ooftgeur verspreiden en hier en daar reeds een knopje vertoonen, waaruit binnenkort de heerlijkste der zomerbloemen zal ontluike. Links en rechts schieten brandnetels op, nu nog laag, maar over weinige dagen zoo hoog en dicht, dat noch de achterdochtige fazant, noch de waakzame jachtopziener den spion onder de rozestruik bemerken zal.

De zon, nog laag, schijnt over het bosch heen op de helling en schittert in alle waterdruppels aan de blaadjes van aardbei en pimpernel. Verder schittert een plekje jong zwenkgras in alle kleuren van de regenboog, ook daar draagt ieder grassprietje een druppel, geen dauw, want 't heeft van nacht niet gedauwd, doch water dat de plant zelve in den zwoelen Meinacht uit zijn poriën geperst heeft. Dit zwenkgras, het rosse zwenkgras — *Festuca rubra* is zijn naam — staat overal in deze vallei, veel meer dan helm. Niet altijd is het ros, al moge het op sommige plaatsen bijna bruin zien, elders is het weer groen, blauwgroen, soms zelfs lavendelgrauw.

Door al dat zonnegeflonker en kleurengeschitter dartelen bruin-met-zwarte vlindertjes. Als ze zich even neerzetten met omhooggeslagen wieken, dan zijn ze meteen verdwenen, want 't zijn parelmoervlinders en dezelfde vlekken, die als ge 't opgezette dier in een collectie te zien krijgt, opzichtig en bont lijken, leveren hier in de kleurenrijke, lichte omgeving het voortreffelijkste schuilmiddel. Daarentegen wordt het stemmige bruin-en-zwart hier juist opzichtig.

Voor de Blauwtjes geldt hetzelfde, ook bij hen is de bontheid van de onderzijde der vleugels juist in overeenstemming met de omgeving. Er is een onophoudelijk gevecht tusschen de Blauwtjes en de Parelmoers, want ook vlinders kunnen vechten. De kleine Blauwen dulden geen vreemdeling op hun veld, ze vallen onbesuisd aan evenals kievieten die een kraai uit hun wei willen jagen, en doorgaans behouden zij de overhand. Natuurlijk kunnen zij elkander geen lichamelijk letsel toebrengen, zij kunnen bijten noch verscheuren, op zijn hoogst duwen en stooten, en als nu Hemelsblauw als een valkje neerstoot op Parelmoer en hem van een purpergepluimden

pimpernelkop doet aftuimelen, dan lijkt 't voor ons eer spel dan strijd. 't Is „la guerre en dentelles“, maar voor de betrokken partijen meenens genoeg.

Die pimpernel is een nederige verwant van de trotsche eglantier, een lid van de Rozen-familie.

Hij heeft afstand gedaan van de bonte pracht der insecten-lievende bloemen en de zorg voor zijn bloei toevertrouwd aan den wind en daarmede al de luchtige gratie verkregen die de wind-bloeiers kenmerkt. Zijn pluim-stempeltjes zijn fijner dan die van 't gras en kleuriger dan die

van els of hazelaar, zijn meeldraden vormen een kanten franje met goud versierd, die met 't lichtste zuchtje meetrilt. De kleine bloempjes zitten in hoofdjes bijeen, sommige daarvan bestaan alleen uit stamperbloemen, andere hebben stamper en meeldraadbloemen beide, een enkele heeft louter meeldraadbloempjes, zoodat er bij de vele hoofdjes, die zich op mijn bloementerras verheffen nog verscheidenheid genoeg valt op te merken.

Op enkele plekken bloeien Kruipwilgjes en daartusschen vertoonen zich weer blauwe Vleugeltjes-bloemen terwijl een zandig kantje met roode rozetjes van Steenbreek bezet is. De witte bloempjes staan in de warme morgenzon wijd uit en zoo is het ook met die van de kleine Hoornbloem en van de nederige Veldbies, die zich nu op hun voordeeligt voordoen en verwant blijken aan de leliën.

Langs pimpernel en vleugelbloem, steenbreek en veldbies dwaalt de blik naar de berken, die nu ook in vollen bloei staan en tegelijk hun bladeren ontplooien. Welk een werkzaamheid! Dat rekt en strekt en ontwikkelt zich, ieder oogenblik brengt verandering, knoppen barsten open, blaadjes ontplooien zich, katjes worden uitgerekt en over al dat werk spreidt zich zwaar de specerij-achtige berkengneur, die zich zelfs hier boven die van de eglantier doet gevoelen en bij gunstigen wind, zelfs op 't strand of ver in zee kan worden bespeurd.

Behalve het boschje voor ons bevat de vallei nog vele berkengroepen en in de dalen naar den zeekant liggen nog uitgestrekte bosschen; waar ge ook komt in deze duinen, overal is berkebosch. Aanplant of natuur? Wie zal 't zeggen.

In ons bosch is van den hand des menschen weinig te bespeuren. In geen tientallen van jaren is hier gekapt of zelfs maar gesprokkeld. De grond ligt vol met afgewaaide takken en waar de stammen bezweken zijn onder de moordende berkezwam zijn ze omgevallen en neergeploft op den weeken boschgrond. Ras is hun witte schors met 't groene mos overdekt en niet lang duurt het, of de harde houten stam is niets anders dan een bijna onmerk-bare rimpeling in het groene moskleed. Zenegroen en aardbeien kruipen er over heen, terwijl ook het ruig viooltje, de groene keverorchis en het glanzende wintergroen er zich vestigen.

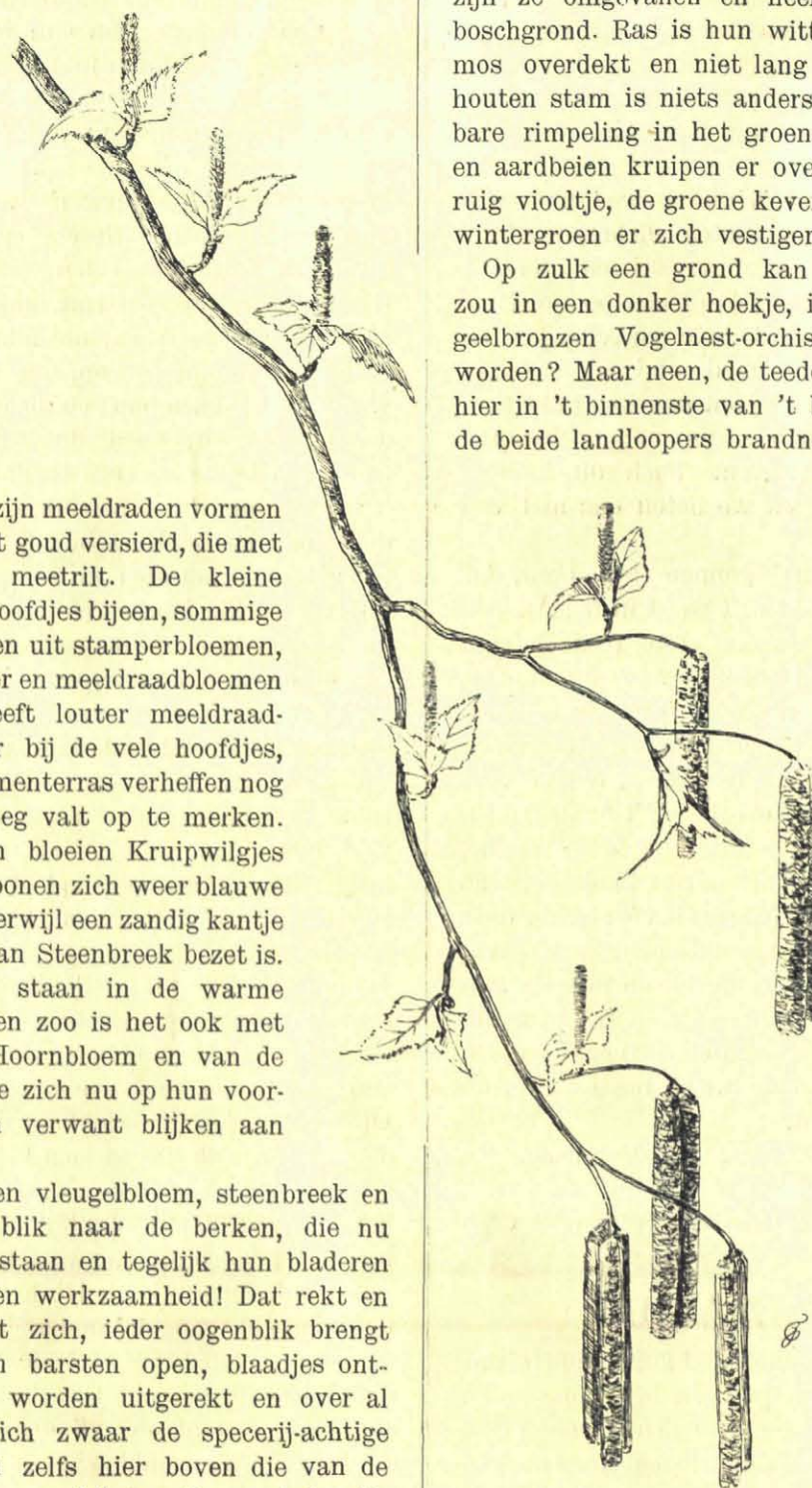
Op zulk een grond kan meer groeien, waarom zou in een donker hoekje, in een vochtige geul de geelbronzen Vogelnest-orchis niet gevonden kunnen worden? Maar neen, de teedere boschplanten moeten hier in 't binnenste van 't bosch het afleggen tegen de beide landloopers brandnetel en klit, die door de

zaadetende vogels overal worden aangeplant, al is het dan ook onwillekeurig. De leeuwerik, de kneu, de patrijs, de fazant zelfs zijn brandnetel-zaaiers; het is mogelijk dat een patrijs of fazant zijn nest heeft onder netels, door hem zelf geteeld.

De bladeren van de klitten zijn nauwelijks uitgekomen, of zij worden al aangetast door een rups die er groote gaten in vreet, zoodat ten slotte alleen de voornaamste nerven overblijven en het loof gaat gelijken op de gevensterde Philodendron-bladeren uit onze kassen.

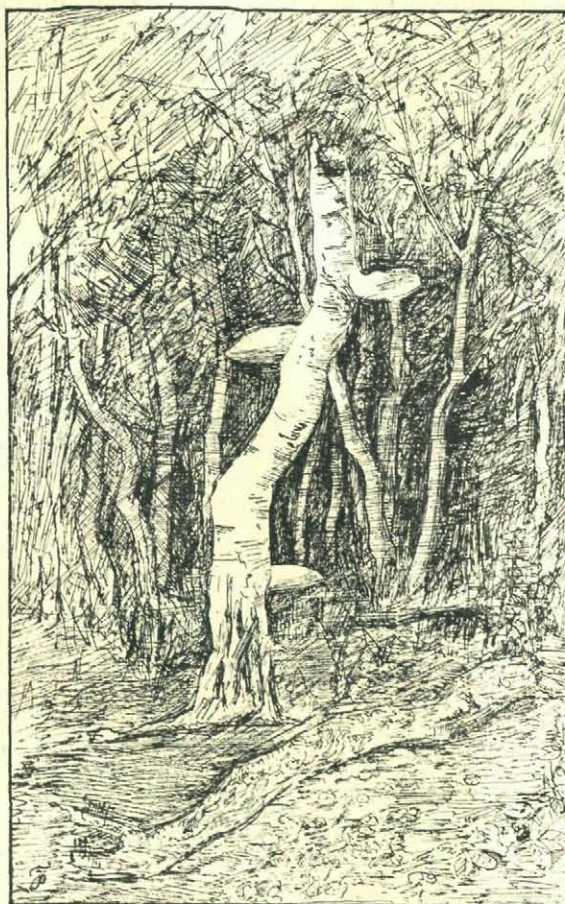
Een klein klimopje komt tusschen die groote planten op-

schieten, een bewijs dat hier ook duiven huizen en zonder moeite vinden we een nest in een van de Meidoorns, die het heele bosch door tusschen de berken verspreid staan. De duif vliegt verschrikt op, klepperend tegen de takken en niet minder

Berkenkatjes.

geraas maakt een prachtige fazantenhaan, die zich aan de zuidzij van 't bosch zat te zonnen. Een

De Berkenzwam.

fazantennest schijnt het boschje gelukkig niet rijk te zijn, nu kan ik er rustig toeven.

Maar de fitis ontbreekt nooit. Dat kleine groengele vogeltje zingt hier van den vroegen morgen tot den laten avond, springt en huppelt van tak tot tak en speelt met de berkenkatjes. Ook tjiftjafjes heb ik dat zien doen. De vogeltjes fladderen om de katjes heen, pikken er in met hun snavel en schudden ze heen en weer, zoodat 't gele stuifmeel in 't rond vliegt. Zoo kunnen kanaries en andere kooivogels spelen met voorwerpen, die los in hun kooi hangen; ook kraaien, kauwtjes en spreeuwen maken dikwijls bewegingen, die ons niet anders dan spel toeschijnen.

Misschien heeft dat spel van fitis en berkekatjes nog weleen andere beteekenis, maar ik zou niet weten welke. Eten is er niet veel te halen of zou 't d.ertje helmknoppen oppikken? Maar waarom laat het dan de stamperkatjes met rust, die makkelijker te bereiken zijn en waarin de eitjes in voedingswaarde stellig niet achterstaan bij de helmknoppen.

Het is met de berken als met de hazelaars en de

elzen: in den regel heeft de boom zoowel stuifmeel als stamperkatjes, doch zelden in gelijke hoeveelheid. Ja het kan een enkele maal voorkomen dat er van de eene soort weinig of geen aanwezig zijn, zoodat ge zoudt kunnen spreken van mannelijke en vrouwelijke hazelaars, elzen en berken. Op een duintop niet ver van hier staat een hazelaar die in Februari bijna geen zwavelgele katjes had, maar des te meer groene met purperen pluimpjes en die waren niet alleen talrijker, maar grooter en kleuriger dan aan de gewone struiken. Dergelijke elzen weet ik ook te staan en ik heb in mijn tuin een berk gehad, die bijna niet anders had, dan vrouwelijke katjes.

In ieder berkenbosch is hier wel 't een of ander van te zien en dan trekt het meteen de aandacht, dat de boomen met de meeste stamperkatjes er veel stugger en stijver uitzien dan de andere, die hun meeldraad katjes aan lange, slanke, zwiepende takjes dragen.

Deze zaak is wel een nader onderzoek waard. Ik heb meenen op te merken, dat op plaatsen, die veel aan den wind zijn blootgesteld meestal de boomen gevonden worden met voor 't meerendeel vrouwelijke bloemen. Of dit zou samenhangen met 't feit, dat die vrouwelijke bloemen gedurende den winter door knopschubben beschut worden, terwijl de mannelijke zonder bescherming aan alle wind en weer zijn blootgesteld, zou ik niet durven uitmaken; daarvoor wil ik nog eerst wat meer winderige duintoppen bestudeeren.

Maar hier in 't bosch gaat 't alvast op: aan de windzij, de loefzij, den Zuidwestkant hebben de boomen meest vrouwelijke bloemen, aan den lijkant hangen de mannelijke het dichtst.

Het bosch bestaat niet uit enkel berken, meidoorns staan er overal doorheen verspreid, enkele plaatsen zijn onbegaanbaar door het dichte struweel van ligusters en op een der hoeken staat een overheerlijke groep van een reusachtige berberis en forschen Meidoorn en een prachtige Geldersche roos, alle meer dan vijf meter hoog, breed van omvang en zoo rijk van takken, dat daarbinnen wel gelegenheid is voor vijfen-twintig vogelnesten. Zij beginnen juist in bloei te komen en bonte vliegen en bijtjes van allerlei soort zweven om de witte en gele trossen. Nog enkele dagen, dan is het hier één reuzenbouquet, daarna komt de eglantier aan de beurt en dan is 't zomer.

JAC. P. THJSSE.

Vrouwelijke Berkenkatjes.